

Totes les estèrils declaracions sobre el control tan eficient a què, per fi, estan sotmesos els incendis, i sobre la suposada eficàcia de la política forestal del Govern valencià del PP, s'han cremat pels quatre costats al Maestrat, i les seues cendres cobreixen ara el Turmell.

Aparentment, la causa del foc ha estat la caiguda d'un llamp; és a dir, pràcticament l'única causa natural que pot provocar incendis. Encara que la majoria dels incendis (nou de cada deu), els provoquem els humans i són estrictament evitables, sembla que contra els llamps no podem fer res. Tanmateix, les condicions meteorològiques que condueixen als episodis tempestuosos són relativament predictibles, com també altres condicions atmosfèriques que poden agreujar-los (temperatura, humitat, vents...), de manera que, almenys, es podrien detectar les condicions d'altíssim risc que haurien d'incrementar els dispositius de vigilància i alerta. D'altra banda, encara que la localització exacta d'una tempesta d'aquest tipus siga també impossible d'anticipar, les estadístiques i el coneixement de les àrees especialment sensibles (per la seua orografia, la naturalesa i valor de la vegetació i altres dades objectives) permetrien concentrar els esforços i l'atenció en uns quants llocs prioritaris. Finalment, hi ha mètodes de detecció que permeten, amb gran rapidesa, ubicar temporalment i espacialment la caiguda de llamps amb prou precisió.

La nit sembla també un obstacle insalvable per actuar contra un foc amb mitjans aeris. Açò permet que un foc menut, que no passa de conat durant els primers moments nocturns, adquireisca les dimensions de gran foc durant el matí següent, passades ja moltes hores. També en altres parts sembla que hi ha mitjans aeris dotats amb sensors que permeten detectar focs de molt petites dimensions i actuar contra aquests malgrat la foscor.

El fet que subsistesquen denúncies d'alcaldes, veïns i participants en les tasques d'extinció, referides a la descoor-

Les cendres del Turmell

Carles Arnal, doctor en Biologia. Comissió Forestal d'Acció Ecologista Agró

dinació, retards en la intervenció, contraordres, desconeixement del territori, estratègies errònies, basses d'aigua buides, etc., fa dubtar de la pretesa preparació i eficàcia dels efectius antiincendis. Més que perdre's en discussions i desmentiments, es posa de relleu la pertinença d'una demanda que hem plantejat els ecologistes, infructuosament, des de fa temps: que s'efectue una auditoria independent que analitze amb deteniment els errors produïts en tota la cadena d'actuacions, des que es detecta l'incendi fins que s'extingeix. Almenys en els que s'han considerat oficialment "grans incendis", és a dir, els que sobrepassen les 500 hectàrees.

També la necessitat de traure profit polític massa ràpidament porta a improvisar "solucions" arriscades o contraproduents. Ja hi ha veus que demanen la repoblació immediata dels terrenys, mentre que la majoria dels tècnics implicats reconeixen que açò seria un error i que ha d'avaluar-se bé la resposta de la vegetació, la sensibilitat erosiva del terreny i, també, planificar acuradament la restauració per evitar impactes afegits si es remou i s'altera el sòl o s'hi planten espècies inadequades, etc. En el nostre territori, amb tants anys de repoblacions poc assenyades i agressives amb els ecosistemes, açò ho hauríem de tindre molt present.

Altres mesures del tipus "açò ho arregle jo amb dos puntellons" són, per exemple, algunes de les que es reclamen sota el nom de prevenció. Si la prevenció s'entén en el sentit correcte d'evitar els incendis, i per tant es tracta de mesures de vigilància, dissuasió, regulació d'usos, i totes aquelles encaminades a evitar que es produeisca un foc, llavors d'acord. Com més, millor. A més, són les més barates, les més eficaces i les que menys contrapartides tenen. Però si per prevenció es vol fer passar la construcció de pistes i "tallafocs" i l'eliminació de la vegetació arbustiva, ens trobarem amb actuacions que no eviten el foc, que destrueixen el valor dels ecosistemes i que incrementen l'erosió. Moltes d'aquestes no sols no prevenen, sinó que incrementen la inflamabilitat de la vegetació i augmenten el risc d'incendi. Precisament en aquesta zona (com, per desgràcia, en moltes altres) s'han realitzat recentment tasques d'aquest tipus. És clar que sempre hi haurà qui diga que es necessitaven moltes més actuacions com aquestes per evitar el foc. En aquesta direcció no hi ha límit, perquè mentre hi haja un matoll, si alguna cosa provoca el foc, hi haurà incendi. Per tant, mentre quede un bri d'herba o una mata de romer, hi haurà perill. Malauradament, per aquesta estèril via de falsa prevenció es destrueixen o degraden milers d'hectàrees de vegetació de muntanya i es converteixen valuosos ecosistemes forestals en pobres i degradats munyons de bosc, en antesaes del desert que vindrà fins i tot sense incendis, perquè és l'eliminació de la vegetació el que permet l'avenç de l'erosió.

Què desitgem tindre? Boscos amb tota la seua integritat i complexitat, amb tota la riquesa de funcions ecològiques (encara que vulnerables a un incendi, perquè combustibles són en essència) o camps de futbol de terra batuda que, és clar, ja no es cremaran més? El repte no està a eliminar el combustible (la vegetació), sinó a evitar que es creme, quasi sempre per causes humanes, evitables.